

YENİDEN BİRLİK, YENİDEN YAPILANMA

GÜNAY KUBİLAY

Sosyalist solun uzun zamandır içine sürüklendiği krizi marksizmin devrimci temelleri üzerinde aşmak, 21. yüzyılda sosyalizmi işçi sınıfı, emekçiler ve ezilenler nezdinde yeniden bir seçenek haline getirmek, kendi kurtuluşunu, diğer ezilenlerin kurtuluşu ile birleştirecek proletaryanın birleşik, çoğulcu, enternasyonalist devrimci partisini inşa etmeye yönelmek, yalnızca tarihsel değil, güncel bir görevdir.

Hatırı sayılır bir zamandır üçlü bileşimle süren (SDP, TÖP, SBH) birlik ve yeniden yapılanma çalışmaları beşli bir bileşimle genişleyerek (Sosyalist Parti ve Sosyalist Gelecek Parti Hareketi) yeni bir aşamaya evrilmiş görünüyor. Beşli bileşimin sözcülerince hazırlanan "ortak metin", bu sürecin temel karakteristik özelliklerini, izlenmesi gereken yol ve yordama ilişkin belirgin bir çerçeve sunuyor. Özcesi sosyalist solun birliği ve yeniden yapılanması (veya yeniden kuruluşu) çalışmalarının ölçeğinin beşli bileşimle büyümüş olması, "büyük zafer" olarak nitelenemez ama önemli bir "stratejik hamle" olduğu da yadsınmaz. Bu bileşim kendini yeni bir arayış içerisinde olan "bağımsız bireylerle" genişletebildiği ölçüde, verili koşulların en maksimum sonucunu alabilecek bir başarının altına imza atabilir.

Ancak beşli bileşim kendi bileşimini genişletmek için çalışırken, mevcut rasyonelleri ile muhtemel potansiyelleri belirgin kılabilirdiği ölçüde bir sonuca ulaşabilir.

Bundan neyi kastediyoruz?

Açık ki, temel ihtiyaç sosyalist solun birliği ve yeniden yapılanmasıdır. Ne var ki, bu kapsam ve ölçek 2010'ların Türkiye'sinde 1990'ların Türkiye'sinde olduğu gibi "aynı realite"ye işaret etmiyor. 1990'lardan 2010'lara uzanan yirmi yıllık zaman diliminde köprülerin altından çok sular aktı, çok şey değişti. Hiçbir şey yerinde durmadığı gibi, sosyalist sol da yerinde durmuyor, yeni arayışlar peşinde koşan yekpare bir bütünlük oluşturuyor.

Bu saptama az çok sosyalist solun verili realitesine işaret ediyor, ve bu realite de kısa erimde köklü bir değişiklik öngörmüyorsa, o zaman ilk yapılması gereken kapsamı daraltmak, ölçeği küçültmek, sosyalist solun değil, enternasyonalist solun birliği ve yeniden kuruluşuna vurgu yapmak, çağrı yapmak ve rasyonel bir plan/projeyi devreye sokmaktır.

"Kapsamı daraltmak" veya "ölçeği küçültmek" sosyalist solun birliğini ve yeniden yapılanmasını orta ve uzun erimde dağıtıcıdan fırlatıp atmak, ya da onlara büsbütün sırtını dönmek anlamına gelmiyor. Bir birlik ve yeniden yapılanmaya kapalı olanlar ve/veya mümkün görmeyenler de "mücadele birliği, ittifak ilişkileri" çerçevesinde bağları güçlendirmek, mücadeleyi büyütme çalışmaları gerçekçi ve gerçekleştirilecek olmalıdır.

Gerek değişen koşullar, gerekse mücadele birliği gibi pratikler, eylemli ilişki biçimleri bir süre sonra yeni saflaşmaların ve dizilişlerin yolunu açabilir, yeni birlik ve kuruluş imkanlarını yaratabilir. İki düzeyde ve eşzamanlı bir ilişki biçimi toplumsal devrim sürecinin farklı veçheleri olarak işlev görebilir.

Enternasyonalist solun temel stratejik ihtiyacı nedir? Bu soruya "beşli imzalı" ortak metin şöyle yanıt veriyor: "21. Yüzyılda sosyalizmi kitleler nezdinde yeniden inandırıcı bir seçenek haline getirme ve maddi bir güce dönüştürme..." ve "sosyalist solda yeni dizilişe yol açacak birleşik, çoğulcu ve enternasyonalist hatta sahip bir partinin inşasının bulunduğu bir ortaklaşma sürecini başlatma, bu süreci yeniden kuruluşçu ve yapılanmacı bir perspektifle ilerletme..."

Evet, özce bir ifadeyle enternasyonalist solun ihtiyacını böyle formüle etmek mümkündür. Sosyalist solun uzun zamandır içine sürüklendiği krizi marksizmin devrimci temelleri üzerinde aşmak, 21. yüzyılda sosyalizmi işçi sınıfı, emekçiler ve ezilenler nezdinde yeniden bir seçenek haline getirmek, kendi kurtuluşunu, diğer ezilenlerin kurtuluşu ile birleştirecek proletaryanın birleşik, çoğulcu, enternasyonalist devrimci partisini inşa etmeye yönelmek, yalnızca tarihsel değil, güncel bir görevdir.

Böyle bir güncel ve tarihsel görevi, ancak enternasyonalist sol üstlenebilir, üstesinden ge-

lebilecek devrimci iradeyi gösterebilir. Enternasyonalist sol, dünya devrim sürecinin bu coğrafyaya özgü bir organik parçası olmak ve devrimci rol oynamak istiyorsa, böyle bir birlik ve yeniden kuruluş hamlesini yapmaya mahkumdur. Mahkumdur, çünkü içinde bulunduğu ülke, bölge ve dünya koşulları, ilişkileri ve çelişkileri ile enternasyonalist solun öngördüğü "yeni dünya" tahayyülü bu hamleyi kaçınılmaz kılıyor.

Burada "o sorun da var, bu sorun da var" gibi bir ayrıntıya boğulmanın bir gereği yok. Ancak, sorunlar ve amaçlar bakımından iki stratejik değer taşıyan noktanın altını çizmek gerekiyor.

Birincisi, kendi farklı "fraksiyonları" arasındaki çelişkiler ne olursa olsun, zirvede hangi çatışmalar yaşanırsa yaşansın karşımızda bütün yönleriyle (askeri, siyasi, iktisadi, diplomasi vb.) son derece yetkinleşmiş oligarşik bir devlet var. Bu devlet güçleri "kendi bekası" söz konusu olduğunda ya da kendi ön kabullerini zorlayan, onu aşma iradesi gösteren veya potansiyeli taşıyan güçler karşısında, çelişkilerini geri plana itmekte, yekpare bir karşı tepkiyi göstermekte oldukça da yeteneklidir. Sırf 2000'lerden beri yaşanan olay ve olgulara bakmak bile bu konuda yeterli malzemeyi verebilir.

Öyleyse, bir siyasal altüst oluşun, bir toplumsal kurtuluşun yolunu açmak ve ona öncülük etmek isteyenler, yalnızca "yerel devlet" güçleriyle değil, onun bölgesel ve uluslararası bağlaşıklarıyla da çok yönlü bir mücadeleyi sürdürme imkanı ve yeteneğinde olmak zorundadır. Büyük işlerin altına imza atmak, büyük güçlerin işi olabilir ancak.

Birincisi budur. İkincisi ise, çoğulcu, özgürlükçü, enternasyonalist bir sosyalizm anlayışına uygun bir hayatı kapitalizmin "zorunluluklar"ına rağmen kurmaya başlamayı ve bu hayatın temel öncülleriyle içselleşmiş bir proletarya partisini inşa etmeyi başarabilmektir. İşçi sınıfı, emekçiler ve ezilenler nezdinde inandırıcı ve ikna edici olmanın, bir "çekim merkezi" olarak öne çıkmanın ön koşullarından biri de budur.

Demek ki, bunca başarısız birlik ve yeniden yapılanma deneyiminden söz etmek, bu "beşli bileşim" in, aynı mekanda basit bir yan yana geliş, ya da "fiziksel birlik" i değil, artık bir "kimyasal bileşke" den söz etmektir. Bir "kimyasal bileşke" nin harcı olamayacak olanlar veya kendini "siyasal inkar" a uğratarak aşmaya aday olamayacak olanlar, daha baştan böyle bir yola girmemelidir. Bu yaklaşımdan uzak her yeni adım, eskinin basit bir tekrarıdır başka sonuç doğurmaz.

Ortak metinde; "... yenilmiş devrimlerden ve geçmiş sosyalizm pratiklerinden, geleceği ipotek altına alacak fütürist hatalara düşmeksizin, ortak

Ne geçmişi görmezden gelecek kadar ütopyik bir gelecek tahayyülüne sahip olmak, ne de geleceği ipotek altına alacak kadar tarihin derinliklerine gömülmek gerekir. Ortak metinde de çok iyi ifade edildiği gibi marksist öğretiyi temel alarak "çubuğu teorik bir tartışma yönüne bükmezsiniz, öngörülen partinin programatik hattı, tüzüğü ve bir bütün olarak örgütlenme modeli" nin gerektirdiği bir tartışmayı zamana bağlı biçimde yapmak ve sonuçlandırmaktır.

dersler çıkarılması, bu derslerin programa, tüzüğe, örgütlenme modellerine, siyaset tarzına yansıtılması ve içerilmesi yeniden kuruluş ve yapılanma iddiası bakımından olmazsa olmaz" dir deniliyor.

Bu gereklidir, ancak yeterli değildir. Yeterli değildir, sözü edilen donuk ve mekanik bir olgu değil, pek çok bağımsız ve bağımlı değişkenin devrede olduğu karmaşık, bilinmezlerle dolu

canlı ve dinamik bir süreçtir. Bir "kimyasal bileşke" oluşturabilecek önkoşullardan biri amaçlara ve ilkelere uygun bir geçmiş değerlendirmesi ise, diğeri de tüm zamanlarda üretken etkinlik, yaratıcı inisiyatif, dogmatik ve sekte tutumlardan uzak ilkel siyasettir.

Tarih, aynıyla tekerrür etmez, hiçbir olay ve olgu aynı biçimlerde yaşanmaz. Örneğin SDP'yi kuranlar ÖDP deneyimi üzerine hatırı sayılır bir tartışma ve "geçmiş muhasebesi" yapmışlardı. İşçi sınıfının tarihsel rolü, diğer sınıf ve ezilenlerle ilişkileri, çoğulcunun sınırları, Kürt sorunu ve Kürt özgürlük hareketi ile ittifaklar sorunu, militarizm ve partigrup ilişkileri gibi, ÖDP'den "yol ayrımı" nı zorunlu kılan temel politik ve yapısal sorunları aşan program ve tüzükle partinin kuruluşuna öncülük etmişlerdi. Ama kabul etmek gerekir ki, SDP de ÖDP gibi birlik ve yeniden yapılanma bahsinde başarısız oldu. Bütün kapsamlı "geçmiş muhasebesi" ne ve programda-tüzükte sorunların aşılması rağmen SDP, uzlaşmaz, karşıt kutuplarda yer alan politik çizgi farklılıkları nedeniyle değil, kendinden menkul, ortak kabullerin ötesinde çözüm arayışlarına yönelen "ilkesiz siyaset" tarzı nedeniyle bölündü.

Bu yüzden ne geçmişi görmezden gelecek kadar ütopyik bir gelecek tahayyülüne sahip olmak, ne de geleceği ipotek altına alacak kadar tarihin derinliklerine gömülmek gerekir. Ortak metinde de çok iyi ifade edildiği gibi marksist öğretiyi temel alarak "çubuğu teorik bir tartışma yönüne bükmezsiniz, öngörülen partinin programatik hattı, tüzüğü ve bir bütün olarak örgütlenme modeli" nin gerektirdiği bir tartışmayı zamana bağlı biçimde yapmak ve sonuçlandırmaktır.

Hayat bir "alkol" gibi baş döndürücü bir hızla akıyor. Adeta sonu belirsiz bir "zaman tüneli" nin içinde akıp gidiyoruz. İtiraf etmek gerekir ki, bu siyasal sürece yön vermek, yönlendirmek değil, olay ve olguların arkasından sürüklenme halidir. Tarihsel deneyimlerin de işaret ettiği gibi bir doğruyu, doğru biçimde yapmak kadar doğru zamanda yapmak da o kadar önemlidir. İhtiyacımız olan süreci belirsiz bir geleceğe hasretmek değildir. İhtiyacımız olan zaman kazanmak değil, zamanı kazanmaktır.

21 Ocak 2011, Silivri

EkmeK ve Özgürlük, Şubat 2011 ■